

# DİRİM

ISSN 0378 - 8628

kültür - sanat - güncel yaşam



Leon / Luc Besson

*Fransız aksiyon filmlerinin usta yönetmeni  
Luc Besson*

# “Angel-A” ile yeniden kamera arkasında...



Fransa'da Steven Spielberg'le eş değer tutulan Luc Besson, hızlı kurgusu olan, çok stilize ve yüksek bütçeli filmlerin yönetmeni olarak adını duyurdu. 1959 yılında Paris'te dünyaya gelen yönetmen, çocukluğunu dalgıç öğretmeni olan anne babasıyla birlikte Yunanistan ve Yugoslavya arasında mekik dokuyarak geçirdi. On yaşındayken evcilleştirilmemiş yunuslarla yüzmeye başlayan Besson, ailesinin etkisi altında kalarak dalgıçlığa merak sardı.

Daha sonraki yıllarda memeli hayvanların biyolojik yapısıyla ilgilenen yönetmen, denize ve yunuslara olan tutkusundan ötürü marina biyoloğu olmaya karar verdi. Fakat on yedi yaşında geçirdiği

dalgıçlık kazasından sonra bir daha dalamayan Besson, eski sağlığına kavuştuktan sonra okulunu bitirmek için Paris'e gitti.

“The Fifth Element” adlı filminin ana fikrini daha bu yıllarda kafasında oluşturan yönetmen, filmin öyküsünü bir gece rüyasında gördüğü garip olayların etkisinde kalarak yazdı. İkinci sınıftan itibaren ilgisini tamamiyle televizyon ve sinemaya odaklayan Besson, giderek şehir yaşamına alışmaya başladı. Denize duyduğu tutkuyu kamerayla gidermeye çalışan Besson, okul dışındaki zamanını film izleyerek geçirdi. On dokuz yaşında Hollywood'un yolunu tuttu. Buradaki ilk üç yılında bir yandan

çalışırken bir yandan da Amerikan film endüstrisinin nasıl işlediğini yakından takip etti. Hollywood yapımı filmlerden o kadar çok etkilendi ki, kariyeri boyunca yaptığı filmlerde bu etki fazlasıyla gözlemlendi. Hatta Fransa'da Amerikan filmleri yapan yönetmen olarak gösterilmeye başlandı.

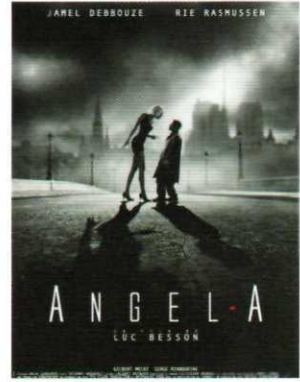
Bir süre orduda görev aldıktan sonra üç yıl boyunca yönetmen asistanlığı yapan Besson, kendi çapında deneysel çalışmalar gerçekleştirdi. Filmlerindeki müziklerin oldukça güçlü ve tematik olmasıyla tanınan yönetmen, çeşitli müzik kayıtları yapmaya başladı. Birkaç kısa metrajlı projeye imza attuktan sonra 1983 yılında ilk ciddi uzun metrajlı denemesi olan "Le Dernier Combat (The Last Battle)" adlı filmini çekti. İlginç bir kamera çalışması olan ve sessiz çekilen film, Avoriaz Bilim Kurgu Film Festivali'nde iki ödül birden kazandı.

1985 yılında "Subway" adlı ikinci filmini gerçekleştiren genç yönetmen, tamamiyle Paris metrosunda geçen mizahi suç dramı olan bu filmle Fransa'da büyük bir üne kavuştu. Sinema dili olarak geleneksel olana taban tabana zıt bir aksiyon filmi olan "Subway", Fransa'nın en önde gelen kült filmlerinden biri olarak kabul edildi. Üç yıl sonra "The Big Blue" adlı filmine imza atan Besson, dalgıçlığa olan tutkusunu bu filmle ekrana yansıttı.

Okul yıllarında yazdığı "Le Petit Siren" adlı hikâyesini senaryolaştıran Besson, küçükken tanıdığı İtalyan dalgıç Jacques Mayol'un etkisiyle, nefes almadan kendini denizin mavi sularına bırakan dalgıçların yaşamını ele alan esprili bir görsel şölen izlettirdi. Filmde denize tutkun olan bir adamın, bu tutkusuyla sevdiği kadın arasında ikileme düşmesi konu edildi. Besson için oldukça kişisel bir yeri olan film, Avrupa'nın yanı sıra Amerika'da da oldukça başarılı bulundu.

1990 yılında en çok bilinen filmine imza atan yönetmen, "Nikita" ile hükümet adına adam öldüren profesyonel bir katilin yaşamını yansıttı.

Yönetmen, daha sonra zeki ve seksi kadın Nikita'yı canlandıran Anne Parillaud ile evlendi. 1993 yılında Amerika'da bir kablolu kanalda gösterilen "Point of No Return" adlı bir dizinin çekimlerini üstlenen Besson, ertesi yıl ikinci büyük çıkışını



## ■ Kültür ve Sanat

gerçekleştirdi. Başrollerinde Jean Reno, Gary Oldman ve Natalie Portman'ın yer aldığı "The Professional/Leon" adlı film ile Besson, ailesini öldürenlerden intikam almaya çalışan küçük bir kızla profesyonel bir katil arasındaki sıcak ilişkiyi anlattı.

1997 yılında bilim kurguya olan merakını sinemaya yansıtmaya karar veren Besson "The Fifth Element" adlı oldukça yüksek bir bütçeye sahip fantastik bilim kurgu filmini çekti. Başrollerinde Milla Jovovich ve Bruce Willis gibi yıldızların yer aldığı film, yönetmene Cesar ödülünün yanı sıra pek çok ödül getirdi. Kariyerinde çok farklı türlere yer veren yönetmen, iki yıl sonra "The Messenger: The Story of Joan of Arc" adlı tarihi bir film yaptı. Filmde baş karakter Joan of Arc'ı müstakbel eşi Milla Jovovich canlandırdı.

Yönetmenliğin yanı sıra yazarlık ve yapımcılık da yapan Besson, pek çok filmin yapımcılığını da üstlendi. Özellikle Hollywood sinemasına karşı Fransız sinemasını ayakta tutmaya özen gösteren yönetmen, Fransa'daki sinema endüstrisini geliştirmek için Hollywood kurallarını uygulamaya çalıştı. 1994 yapımı "Antarctica" adlı belgesel ile Gary Oldman'ın 1997 yapımı "Nil by Mouth" adlı filmi bunlardan ikisidir.

Siyah beyaz bir Paris Masalı: Angel-A

Filmin Künyesi

Yönetmen: Luc Besson

Senaryo: Luc Besson

Oyuncular: Jamel Debbouze (André), Rie Rasmussen (Angel-A), Gilbert Melki (Franck), Serge Riaboukine (Pedro), Akim Chir, Eric Balliet, Loic Pora, Venus Boone, Jérôme Guesdon, Michel Chesneau, Olivier Claverie, Solange Milhaud

Görüntü Yönetmeni: Thierry Arbogast

Müzik: Anja Garbarek

Kostüm: Martine Rapin

Yapımcı: Luc Besson

Yapımcı Firma: Europa Corp.

Yapım Yılı: 2005

Yapım Ülkesi: Fransa

Süre: 90 dakika

Dağıtım: Warner Bros

Orijinal Dili: Fransızca

Luc Besson 1999 yapımı "The Messenger: The Story of Joan of Arc" filminden bu yana ara verdiği kariyerine "Angel-A" ile onuncu defa yönetmenlik koltuğuna oturarak başarılı bir dönüş yaptı.

Angel-A'nın film afişlerinde yer alan "Bir adam bir kadına Paris'te rastlar" sloganı filmin genel gidişatını da özetler nitelikte. Çizgi romandan fırlamış gibi fiziksel olarak birbirine zıt iki karakterin masal tadındaki siyah beyaz hikâyesi oldukça





### Filmografi

Yönetmen / Director

2006: Arthur and the Minimoys

2005: Angel-A

1999: Jeanne d'Arc / The Messenger: The Story of Joan of Arc

1997: The Fifth Element / Beşinci Güç

1994: Léon / Léon: The Professional / Leon: Sevginin Gücü

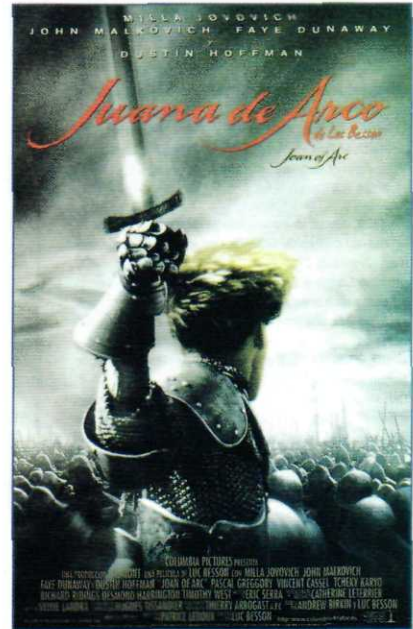
1991: Atlantis - Le creature del mare / Atlantis

1990: La Femme Nikita / Nikita

etkileyici... Neredeyse Paris suç dünyasının tamamına borçlanmış beceriksiz ve aynı oranda iyi niyetli André, kapıların bir bir suratına kapandığı, gittikçe dibe vurduğu bir noktada Angel-A'yla karşılaşılıyor. Sonrasında da bu kadının mucizevi yardımlarıyla André'nin hayatında büyük değişiklikler meydana geliyor.

Başrolde izlediğimiz, Fransa'nın son dönem başarılı komedyenleri arasında gösterilen kolsuz kral Jamel Debbouze'un André karakteri ile ortaya koyduğu performansındaki başarısı, filmin gişede öne çıkmasını sağlıyor.

Luc Besson, filmin siyah-beyaz oluşunu şiirsel yapısına bağlayarak şöyle bir yorum getiriyor: "Eleştirmenler benim ilk ve son filmimi bilinçli olarak siyah beyaz yaptığımı söyleyeceklerdir, ama bu kesinlikle doğru değil. Filmde dört ana karakter var: Angela, André, Paris ve Siyah-Beyaz. Bunların hepsi bir şiirin değişik ifadeleridir ve eğer bunlardan birisini çıkarırsanız filmin şiirsel yapısının bir kısmını almış olursunuz."



1988: Le Grand bleu / The Big Blue

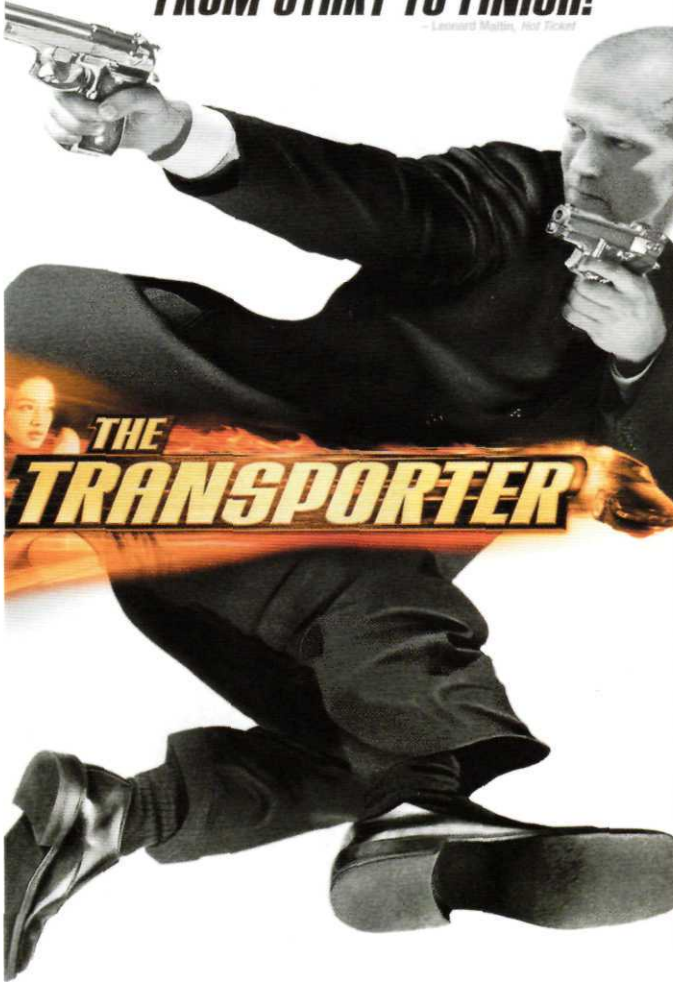
1986: Subway / Metro

1983: Le Dernier Combat / The Final Combat /  
The Last Battle

1981: L'Avant dernier

**"HEART-POUNGING ACTION  
FROM START TO FINISH!"**

- Leonardo Martin, ROLLING STONE



### Senarist

2006: Bandidas

2006: Arthur and the Mini-  
moys

2005: Angel-A

2005: Danny The Dog / Kır  
Zincirlerini

2005: The Transporter 2

2004: Crimson Rivers 2 /  
Angels of the Apocalypse /  
Kıyamet Melekleri

2003: Fanfan la Tulipe /  
Çapkın Aşık

2003: Michel Vaillant

2002: Taxi 3

2002: The Transporter

2001: Wasabi

2001: Le Baiser mortel du  
dragon / Kiss of the  
Dragon / Ejderin Öpücüğü

2001: Yamakasi

2000: The Dancer

2000: Taxi 2 / Taksi 2

1999: Jeanne d'Arc / The  
Messenger: The Story of  
Joan of Arc

1998: Taxi / Taksi

1997: The Fifth Element /  
Beşinci Güç

1994: Léon / Léon: The  
Professional / Leon: Sevginin Gücü

1993: Point of No Return /  
The Assassin

